

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/100/2018
Identifikačné číslo spisu: 3018200096
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3018200096.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: Y. L. C., bytom U. D. XXXX/X, O., proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Želova 2, Bratislava, ďalší účastník: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava, krajská pobočka Trnava, so sídlom Halenárska 22, Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. PV 301/03567/2016/R, č. z. 12406/2018 zo dňa 16.02.2018 v spojení s rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín č. k. PV 301/03567/2016 zo dňa 19.09.2016 a rozhodnutia žalovaného č. k. PV 301/04475/2016/R, č. z. 12408/2018 zo dňa 16.02.2018 v spojení s rozhodnutím Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín č. k. PV 301/04475/2016 zo dňa 11.01.2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 25Sa/5/2018-57 z 03.05.2018, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu o d m i e t a .
- II. Návrh na priznanie odkladného účinku z a m i e t a .
- III. Kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .
- IV. Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom, č. k. 25Sa/5/2018-57 z 03.05.2018 zrušil rozhodnutia žalovaného Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 16.02.2018, č. k. PV 301/03567/2016/R, č. z. 12406/2018 a č. k. PV 301/04475/2016/R, č. z. 12408/2018 zo dňa 16.02.2018 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutia“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

2. Rozhodnutím č. k. PV 301/03567/2016/R, č. z. 12406/2018 zo 16.02.2018 žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a v časti predpísaných preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie za

obdobie 01.03.2016 - 30.06.2016 v sume 240,24 Eur platobný výmer č. k. PV 301/03567/2016 z 19.09.2016 vydaný úradom, pobočkou Trenčín potvrdil. Po vykonaní ročného zúčtovania za rok 2016 považoval pohľadávku na istine predpísanú platobným výmerom za vyrovnanú. V časti predpísaných trov konania v hodnote 5 Eur uvedený platobný výmer zrušil.

3. Rozhodnutím č. k. PV 301/04475/2016/R, č. z. 12408/2018 zo 16.02.2018 žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a v časti predpísaných preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie za obdobie 01.07.2016 - 31.10.2016 v sume 240,24 Eur platobný výmer č. k. PV 301/04475/2016 z 11.01.2017 vydaný úradom, pobočkou Trenčín potvrdil. Pohľadávku na istine považoval za vysporiadanú kompenzáciou z preplatku z ročného zúčtovania poistného za rok 2016 dňa 03.11.2016. V časti predpísaných trov konania v hodnote 5 Eur uvedený platobný výmer zrušil.

4. Krajský súd v odôvodnení rozsudku napadnutého kasačnými sťažnosťami uviedol, že v konaní nebolo medzi účastníkmi sporné, že žalobca bol prihlásený vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. ako samoplatiteľ podľa § 11 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), rovnako ako skutočnosť, že titulom vyplatenia podielu žalobcu na zisku v spoločnosti PRK Partners, s. r. o. táto spoločnosť dňa 11.01.2016 ako platiteľ podľa § 11 ods. 11 zákona č. 580/2004 Z. z. zaplatila na účet poisťovne preddavok z maximálneho vymeriavacieho základu v sume 7.207,20 Eur. V konaní zostalo sporným, či preddavky na poistné za príslušné obdobia roku 2016, na ktorých úhradu bol žalobca zaviazaný správnymi rozhodnutiami, boli uložené v súlade so zákonom.

5. Krajský súd prijal záver, že posúdenie správnosti a zákonnosti správnych rozhodnutí sa v danom prípade odvíja od existencie ročného zúčtovania verejného zdravotného poistenia žalobcu za rok 2016 a jeho výsledkov. Z predloženého ročného zúčtovania preddavkov, ktorý bol zistený k 27.07.2017 vyplynulo, že žalobca mal na zdravotnom poistení za rok 2016 preplatok v sume 130,27 Eur. Z prehľadu údajov o vymeriavacích základoch pre výpočet ročného zúčtovania vyplynulo, že vymeriavací základ samoplatiteľa bol 0,- Eur a vymeriavací základ z dividend bol po vynásobení koeficientom 51.479,82 Eur a výška poistného 7.207,17 Eur, ktorá suma predstavuje maximálnu sumu poistného za rok 2016.

6. Krajský súd mal za preukázané, že v čase vydania prvostupňových rozhodnutí - platobných výmerov ročné zúčtovanie poistného za rok 2016 ešte nebolo vykonané a správny orgán I. stupňa nemal jeho výsledky k dispozícii. Pokiaľ ide o žalobcom namietanú povinnosť uloženú uvedenými platobnými výmery - platiť preddavky na poistné za príslušné obdobia roku 2016, krajský súd konštatoval, že z obsahu spisového materiálu, ktorý bol podkladom pre prvostupňové rozhodnutia, vyplynulo, že žalobca preddavky na poistné za jednotlivé obdobia riadne a včas neplatil, hoci mu táto povinnosť vyplývala priamo zo zákona, keďže ako samoplatiteľ poistného podľa § 11 ods. 2 bol povinný uhrádzať zdravotnej poisťovni preddavky na poistné za príslušné mesiace roku 2016 (§ 16 ods. 1, ods. 2 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z.). Skutočnosť, že platiteľovi poistného boli spoločnosťou PRK Partners, s. r. o. vyplatené dividendy a táto spoločnosť ako platiteľ odvieďa dňa 11.01.2016 z vyplatených dividend preddavky na poistné, nemá vplyv na povinnosť žalobcu platiť preddavky. Rozhodnutia správnych orgánov I. stupňa v čase ich vydania tak možno považovať za správne.

7. Pokiaľ ide o druhostupňové rozhodnutia, žalovaný v čase rozhodovania a vydania žalobou napadnutých rozhodnutí na rozdiel od správneho orgánu I. stupňa už disponoval predmetným ročným zúčtovaním poistného za rok 2016, podľa ktorého žalobca ako platiteľ poistného mal za rok 2016 preplatok na poistnom vo výške 130,27 Eur. Žalovaný existenciu predmetného ročného zúčtovania poistného a jeho výsledky v čase jeho rozhodovania nezohľadnil a platobné výmery, ktorými správny orgán I. stupňa uložil žalobcovi zaplatiť VŠZP preddavky na poistné za príslušné obdobia roku 2016, potvrdil a odvolania žalobcu proti platobným výmerom zamietol. Krajský súd dáva za pravdu žalovanému, ako je spomenuté už vyššie, že žalobca bol povinný zdravotnej poisťovni uhrádzať preddavky na poistné za príslušné mesiace roku 2016, nakoľko bol platiteľom poistného podľa § 11 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z., t. j. samoplatiteľom. Takéto osoby sú sami povinné platiť preddavky na poistné, čo vyplýva aj z § 16 ods. 1, ods. 2 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z.. Na neplnenie si tejto

povinnosti žalobcu, t. j. platiť preddavky na poistné za jednotlivé mesiace riadne a včas, však mohol žalovaný pri jeho rozhodovaní prihliadať len v prípade, ak by ročné zúčtovanie poistného za rok 2016 nebolo ešte vyhotovené. V čase rozhodovania žalovaného však výsledky ročného zúčtovania boli žalovanému známe a napriek skutočnosti, že žalobca mal za obdobie 2016 evidovaný na poistnom preplatok, žalovaný potvrdil platobné výmery, ktorými bola žalobcovi uložená povinnosť platiť za toto obdobie preddavky na poistné. Z daných okolností tak platenie preddavkov na poistné za obdobie roku 2016 podľa názoru súdu nie je ďalej opodstatnené, a preto potvrdenie rozhodnutia o ich platení nemožno považovať za správne. Záverom krajský súd uviedol, že aj samotný výrok rozhodnutia žalovaného, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutia a zamietol odvolania žalobcu proti týmto rozhodnutiam, za súčasného konštatovania, že pohľadávka na istine predpísaná platobnými výmery sa po vykonaní ročného zúčtovania za rok 2016 považuje za vyrovnanú, nemá právny význam, pretože jedna časť výroku rozhodnutia neguje druhú časť.

8. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť žalobca aj žalovaný.

9. Žalobca svoju kasačnú sťažnosť odôvodnil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že hoci krajský súd formálne vyhovel žalobcovi v konečnom dôsledku úplne poprel argumentáciu žalobcu a celkový zámer sledovaný žalobami, čo žalobcovi umožňuje v zmysle § 442 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) podať kasačnú sťažnosť. Rozsudok krajského súdu považoval za nesprávny, nezákonný a dôrazne s ním nesúhlasil. Namietal, že krajský súd sa v skutočnosti vôbec nezaoberal argumentáciou žalobcu, mechanicky prebral tvrdenia žalovaného, a preto je v konečnom dôsledku arbitrárny. Poukázal na ust. § 13 ods. 9 písm. b/ zákona č. 580/2007 Z. z. a uviedol, že suma 7.207,20 Eur uhradená spoločnosťou PRK Partners, predstavuje maximálnu výšku poistného na verejné zdravotné poistenie za kalendárny rok 2016 a zaplatenie akýchkoľvek ďalších preddavkov na verejné zdravotné poistenie vzťahujúcich sa na kalendárny rok 2016 je preto neopodstatnené. Uviedol, že VŠZP mala už v čase vydania prvostupňových rozhodnutí k dispozícii všetky údaje potrebné k záveru, že suma doručená spoločnosťou PRK Partners za žalobcu za kalendárny rok 2016 dosiahla zákonný strop. Považoval za v rozpore s princípom spravodlivého usporiadania vzťahov, princípom proporcionality, zákonom č. 580/2004 Z. z. a v rozpore so zdravým rozumom požadovať od žalobcu platenie ďalších preddavkov, ak úhrnná výška takto vybratej zálohy mala zjavne prekročiť sumu budúceho plnenia. Namietal, že okamihom dosiahnutia stropu pre poistné na verejné zdravotné poistenie za príslušné obdobie ďalšie platenie preddavkov nevedie k naplneniu účelu, ktorým je zabezpečiť dostatočné zdroje pre úhradu výkonov zdravotnej starostlivosti, nakoľko VŠZP danou sumou presahujúcou zákonný strop nebude môcť disponovať a bude ju musieť vrátiť. Ak aj zákon neobsahuje vyslovene konštatovanie, že pri dosiahnutí stropu už nie je nutné platiť ďalšie preddavky na poistné, takýto výklad je jediný možný v kontexte účelu zákona č. 580/2004 Z. z.. Žalobca trval na tom, že výklad povinnosti platiť preddavky zo strany žalovaného a VŠZP nespĺňa požiadavky ústavnej konformnosti a ide na ujmu poistencov, do ktorých práv sa zasahuje.

10. Žalovaný svoju kasačnú sťažnosť odôvodnil tým, že sa nestotožňuje s názorom krajského súdu vyjadreným v rozsudku a trvá na správnosti svojich rozhodnutí. Uviedol, že v odôvodnení napadnutých rozhodnutí jasne a zrozumiteľne zdôvodnil povinnosť žalobcu platiť preddavky na poistené na verejné zdravotné poistenie, pričom tento názor potvrdil aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého na plnenie žalobcovej povinnosti platiť preddavky na poistné mohol žalovaný prihliadať len pokiaľ nebolo vyhotovené ročné zúčtovanie poistného za rok 2016. Uviedol, že platiteľ poistného bol povinný v zákonom stanovenej lehote odvádzať preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie ako tzv. samoplatiteľ podľa § 16 ods. 1 a 2 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z. a bolo potrebné zo strany žalovaného túto skutočnosť potvrdiť. V opačnom prípade by rozhodnutie žalovaného malo za následok skutočnosť, že takýto platitelia poistného by v zákonom stanovenej lehote neboli povinný odvádzať preddavky na poistné ako tzv. samoplatitelia, keďže platiteľ dividend za nich odviedol preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie v maximálnej výške. Trval na tom, že z uvedeného dôvodu žalovaný mal povinnosť platobné výmery potvrdiť. Záverom uviedol, že pokiaľ by sa kasačný súd stotožnil s názorom žalobcu a krajského súdu o platení preddavkov na poistené na verejné zdravotné poistenie, vznikla by kategória platiteľov poistného, ktorí nemali

povinnosť platiť preddavky na poistné v zákonom stanovenej lehote, a to iba z dôvodu, že za nich iný platiteľ poistného odvieďol preddavky na poistné z maximálneho vymeriavacieho základu v priebehu rozhodujúceho obdobia. Žiadal o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z dôvodu, že rozhodnutie súdu bude mať vplyv na prípadné uplatnenie si nedoplatkov zdravotnými poisťovňami na preddavkoch na poistné na verejné zdravotné poistenie v obdobných prípadoch na úrade alebo vydaním výkazu nedoplatkov.

11. Ku kasačnej sťažnosti žalovaného ďalší účastník zaslal vyjadrenie, v ktorom uviedol, že v časti postupu žalovaného ako druhostupňového orgánu sa nevyjadruje.

12. Ku kasačnej sťažnosti žalobcu ďalší účastník zaslal vyjadrenie, v ktorom uviedol, že VŠZP pri vyčíslení nedoplatkov na verejnom zdravotnom poistení postupovala v súlade so zákonom č. 580/2004 Z. z. VŠZP nie je oprávnená odpustiť povinnosť platiť preddavky. Zákon ukladá túto povinnosť každej fyzickej osobe, ktorá je platiteľom poistného v zmysle § 11 ods. 2 zákona platiť preddavky, ktoré sú splatné do ôsmeho dňa po uplynutí príslušného kalendárneho mesiaca. Zákon nepripúšťa z tejto povinnosti pre platiteľa v zmysle § 11 ods. 2 zákona žiadnu výnimku. Teda ani úhrada maximálneho preddavku na verejné zdravotné poistenie z vyplatených dividend platiteľom dividend žalobcu dňa 12.01.2016 nie je dôvodom. V závere uviedol, že novelou zákona účinnou od 01.01.2017 bol zrušený maximálny vymeriavací základ podľa § 13 ods. 9 a §16 ods. 8 zákona, čo znamená, že obdobné prípady sa nebudú vyskytovať.

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril tak, že všetky argumenty ku kasačnej sťažnosti žalobcu nepriamo uviedol v ním podanej kasačnej sťažnosti.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že ani jednej z podaných kasačných sťažností nemožno vyhovieť.

15. Podľa § 442 ods. 1 kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, osoba zúčastnená na konaní podľa § 41 ods. 2, ak bolo rozhodnuté v ich neprospech, a generálny prokurátor za podmienok ustanovených v § 47 ods. 2 (ďalej len „sťažovateľ“).

16. Po preskúmaní rozsudku krajského súdu kasačný súd dospel k záveru, že žalobca nebol oprávnený na podanie kasačnej sťažnosti, a preto je potrebné jeho kasačnú sťažnosť v zmysle § 459 písm. b/ odmietnuť.

17. Krajský súd rozsudkom napadnutým kasačnou sťažnosťou vyhovel žalobcovi a preskúmané rozhodnutia zrušil, pričom ich zrušenia sa žalobca v podanej žalobe domáhal. Prístup ku kasačnej sťažnosti ako mimoriadnemu opravnému prostriedku zákonodarca obmedzil len na aktívne legitimovaný subjekt, v ktorého neprospech bolo krajským súdom rozhodnuté. Rozhodujúcim v tomto smere je znenie výroku rozhodnutia krajského súdu, pretože namietanie len jeho dôvodom v rámci kasačnej sťažnosti je neprípustné v zmysle § 439 ods. 3 písm. c/ SSP. Žalobca vo svojej podanej kasačnej sťažnosti nesúhlasí iba s odôvodnením rozsudku krajského súdu. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že iba výrok rozhodnutia je spôsobilý vyvolať procesné účinky a iba výrok právoplatného rozhodnutia je záväzný pre účastníkov konania, osoby zúčastnené na konaní, zainteresovanú verejnosť a pre orgány verejnej moci. Prostredníctvom odôvodnenia rozhodnutia správny súd len uvádza skutkové a právne závery. Z obsahu kasačnej sťažnosti žalobcu je pritom zrejmé, že žalobca sa nedomáha aj zrušenia výroku rozhodnutia krajského súdu. Vzhľadom na to, že rozsudkom krajského súdu nebolo rozhodnuté v neprospech žalobcu, nie je v danom prípade oprávnený na podanie kasačnej sťažnosti.

18. Kasačnú sťažnosť podanú žalovaným ako oprávneným subjektom po preskúmaní veci považoval kasačný súd za nedôvodnú.

19. V konaní nebolo sporné, že spoločnosť PRK Partners, s. r. o. ako platiteľ dividend odvieďla dňa 11.01.2016 za žalobcu ako platiteľa poistného preddavky na poistné za obdobie roku 2016 v sume

7.207,20 €, z dôvodu vyplatenia dividendy v sume 215.667,47 €. Suma odvedených preddavkov na poistné predstavuje maximálnu sumu poistného za obdobie roku 2016. Rovnako nebolo sporné, že výsledkom ročného zúčtovania poistného žalobcu za rok 2016, ktorý bol zistený 27.07.2017, bol preplatok vo výške 130,27 €. Spornou v danej veci zostala otázka, či bol žalovaný resp. prvostupňový orgán oprávnený predpísať žalobcovi preddavky na poistné za obdobie od 01.03.2016 - 30.06.2016 a za obdobie od 01.07.2016 - 31.10.2016 aj po tom, ako boli preddavky na poistné za rok 2016 uhradené za žalobcu platiteľom dividendy vo výške sumy maximálneho poistného za obdobie roku 2016.

20. Podľa § 11 ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z. na účely tohto zákona je povinný platiť poistné platiteľ dividend.

21. Podľa § 11 ods. 2 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z. poistné je povinná platiť aj osoba, ktorá je verejne zdravotne poistená podľa tohto zákona a nie je zamestnancom, samostatne zárobkovo činnou osobou alebo osobou podľa odseku 7 (osoba, za ktorú je platiteľom poistného štát).

22. Podľa § 13 ods. 6 zákona č. 580/2004 Z. z. zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poistenec podľa § 11 ods. 2 alebo poistenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/ (ďalej len „poistenec, ktorý má príjem z dividend“) má povinnosť platiť poistné aj z tohto príjmu. Vymeriavací základ pre odvod poistného z tohto príjmu je suma vyplatená v kalendárnom roku zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/.

23. Podľa § 12 ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z. sadzba poistného je pre poistenca podľa § 11 ods. 2 14 % z vymeriavacieho základu; ak je poistenec podľa § 11 ods. 2 osoba so zdravotným postihnutím, sadzba poistného je 7 % z vymeriavacieho základu.

24. Podľa § 12 ods. 1 písm. g/ zákona č. 580/2004 Z. z. sadzba poistného je pre zamestnanca, samostatne zárobkovo činnú osobu, poistenca podľa § 11 ods. 2 a poistenca štátu podľa § 11 ods. 7 14 % z vymeriavacieho základu podľa § 13 ods. 6.

25. Podľa § 13 ods. 9 zákona č. 580/2004 Z. z. vymeriavací základ je najviac 60-násobok priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej štatistickým úradom za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu (ďalej len „priemerná mesačná mzda“); táto suma sa alikvotne upraví o obdobie poistenia v cudzine.

26. Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. preddavok na poistné je povinný vypočítať, platiť a odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) zamestnanec vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. a/] z príjmu podľa § 13 ods. 1 dosiahnutého v príslušnom kalendárnom mesiaci,

b) samostatne zárobkovo činná osoba vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. c/] z podielu pomernej časti základu dane z príjmov fyzických osôb zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. b/ dosiahnutého v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu pre platenie preddavkov od 01. januára do 31. decembra, a koeficientu 1,486,

c) zamestnávateľ vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. d/] z príjmu každého zamestnanca podľa § 13 ods. 1 dosiahnutého v príslušnom kalendárnom mesiaci,

d) poistenec podľa § 11 ods. 2 vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. e/] z ním určenej sumy,

e) štát vo výške 1/12 sumy určenej zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok, ktorá sa rozdelí medzi zdravotné poisťovne pomerne podľa počtu poistencov oznámených podľa § 23 ods. 9 písm. c/ ,

f) poistenec, ktorý má príjem z dividend, vo výške určenej sadzbou poistného [§ 12 ods. 1 písm. g/] z príjmu podľa § 13 ods. 6 vyplateného v kalendárnom mesiaci.

27. Po preštudovaní administratívneho spisu žalovaného sa kasačný súd zhoduje s názorom krajského súdu v tom, že preskúmané rozhodnutia žalovaného je potrebné zrušiť. Považuje však za potrebné dôvody, pre ktoré je potrebné rozhodnutia zrušiť, doplniť.

28. Krajský súd založil svoje rozhodnutie na tom, že žalovaný ako odvolací orgán nevzal do úvahy skutkový a právny stav v čase rozhodovania o odvolaní žalobcu, kedy už boli známe výsledky ročného zúčtovania poistného žalobcu za rok 2016, a preto žalovaný už nemohol potvrdiť rozhodnutia, ktoré zaväzovali žalobcu platiť preddavky. Kasačný súd súhlasí s tým, že v čase vydania preskúmaných rozhodnutí nebolo dôvodné žalobcu zaväzovať na úhradu preddavkov, a preto bolo potrebné rozhodnutia zrušiť. Má však za to, že žalovaný správny orgán neuviedol svoju úvahu, prečo bol žalobca povinný platiť preddavky na poistné aj po tom, čo za neho uhradil preddavky na poistné platiteľ dividendy z maximálneho vymeriavacieho základu. Konštatovanie, že žalobca je vedený prvostupňovým správnym orgánom ako samoplatiteľ, nie podľa názoru kasačného súdu dostačujúca vzhľadom na vymedzenie maximálneho vymeriavacieho základu v § 13 ods. 9 zákona č. 580/2004 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016. Podľa názoru kasačného súdu sa prvostupňový správny orgán ani žalovaný nevysporiadali s povinnosťou platiť preddavky na poistné v zmysle ust. § 16 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. vzhľadom na už zaplatené preddavky vypočítané z maximálneho vymeriavacieho základu za rok 2016. Touto otázkou sa nezaoberal ani krajský súd, ktorý iba konštatoval, že žalobca bol v zmysle zákona povinný odvádzať preddavky na poistné na verejné zdravotné poistenie ako samoplatiteľ.

29. V tejto súvislosti kasačný súd pripomína názor vyjadrený v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého v prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. (Uznesenie III. ÚS 341/07 z 01.07.2008).

30. Pri zisťovaní účelu a zmyslu právnej normy nemožno ignorovať používanie pravidiel formálnej logiky (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, generalizácia a pod.). V danom prípade podľa názoru kasačného súdu nemožno ignorovať skutočnosť, ktorú žalovaný ani nepopiera, že preddavky na verejné zdravotné poistenie, ktoré prvostupňový správny orgán predpísal žalobcovi by vzhľadom na uhradenie preddavkov z maximálneho vymeriavacieho základu, museli byť žalobcovi vrátené ako preplatok. Skutočnosť, že za žalobcu boli zaplatené preddavky za obdobie roka 2016 vypočítané z maximálneho vymeriavacieho základu bola prvostupňovému správne orgánu v čase rozhodovania o predpísaní preddavkov na poistné známa, pričom prvostupňový správny orgán ani žalovaný sa nevysporiadali s námietkou žalobcu ohľadom účelu a zmyslu povinnosti uhrádzať preddavky na poistné, ktoré prevyšujú maximálnu výšku poistného za rok 2016. Javí sa nelogické a nevhodné, aby správny orgán zaväzoval žalobcu na úhradu ďalších preddavkov, pokiaľ je nepochybné, že akékoľvek ďalšie sumy preddavkov, zaplatené nad rámec preddavkov vypočítaných z maximálneho vymeriavacieho základu, bude po ročnom zúčtovaní musieť vrátiť. Týmto spôsobom dochádza k obchádzaniu zmyslu ustanovenia o maximálnom vymeriavacom základe.

31. Pokiaľ žalovaný argumentuje tým, že úhrada preddavkov z maximálneho vymeriavacieho základu platiteľom dividendy nezbavuje žalobcu povinnosti platiť preddavky ako samoplatiteľa, je tento jeho argument nepresvedčivý aj vzhľadom na vykonané ročné zúčtovanie žalobcu, v ktorom bol vymeriavací základ samoplatiteľa určený vo výške 0 €. Je pritom irelevantné, že ročné zúčtovanie žalobcu bolo vykonané až 27.07.2017, pokiaľ informáciou o zaplatení preddavkov z maximálneho vymeriavacieho základu za žalobcu disponoval pred vydaním platobných výmerov.

32. Kasačný súd nepovažuje za relevantný argument žalovaného uvedený v kasačnej sťažnosti, že v danom prípade by vznikla kategória platiteľov poistného, ktorí nemali povinnosť platiť preddavky na poistné v zákonom stanovenej lehote, a to iba z dôvodu, že za nich iný platiteľ poistného odvedol preddavky na poistné z maximálneho vymeriavacieho základu v priebehu rozhodujúceho obdobia. Skutočnosť, že v čase vydania platobného výmeru boli za žalobcu uhradené preddavky na poistné z

maximálneho vymeriavacieho základu (a teda nebolo možné zaviazať žalobcu na zaplatenie vyššej sumy poistného), pričom o tejto skutočnosti správny orgán vedel (čo ani nepopiera) je podľa názoru kasačného súdu dôvodom, na to aby nezaväzoval žalobcu na úhradu ďalších preddavkov na poistenie, o ktorých už v čase predpisania je isté, že ich bude musieť po ročnom zúčtovaní vrátiť.

33. Kasačný súd vzhľadom na uvedené podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol (§ 469 SSP).

34. Žalovaný žiadal priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ktorý odôvodnil tým, že rozhodnutie kasačného súdu bude mať vplyv na uplatnenie si nedoplatkov zdravotnými poisťovňami na preddavkoch na poistné na verejné zdravotné poistenie v obdobných prípadoch a môže ovplyvniť rozhodovaciu prax žalovaného.

35. Podľa § 447 ods. 1 SSP kasačný súd môže na návrh sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

36. Kasačný súd je toho názoru, že zrušením preskúmaných rozhodnutí žalovaného nehrozí žalovanému závažná ujma. Skutočnosť, že rozhodnutie kasačného súdu bude mať vplyv na rozhodovaciu prax žalovaného v obdobných veciach žalobca nepovažuje za dôvod na priznanie odkladného účinku, poukazujúc pritom aj na zmenu legislatívy, ktorá zrušila maximálny vymeriavací základ s účinnosťou od 01.01.2017.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že rozsudok krajského súdu je vo výroku správny, nepovažoval kasačný súd za hospodárne ho rušiť a vec znova vracať krajskému súdu na ďalšie konanie. Z uvedených dôvodov sa obmedzil iba na doplnenie dôvodov správneho výroku rozsudku krajského súdu.

38. O trovách konania kasačného konania rozhodol kasačný súd v súlade s ustanovením § 467 ods. 1 a 4 SSP tak, že ani jednému z účastníkov nepriznal nárok na náhradu konania. Žalovaný, ktorého kasačná sťažnosť bola zamietnutá v konaní nebol úspešný. V tomto prípade do úvahy prichádza ako úspešný účastník žalobca, ktorý však tiež podal kasačnú sťažnosť, ktorá bola odmietnutá. Odmietnutie kasačnej sťažnosti je z procesnej stránky vždy považované za neúspech v konaní, a preto kasačný súd nepriznal náhradu trov konania ani žalobcovi.

39. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.